

Spør fysioterapeuten?

Hofteleddsproblemer? Hofteleddsdisplasi . . .

. . . kan hunden brukes til jakt, kan den trenes, kan den leve med tilstanden som et familiemedlem?

Enhver hundeeier er redd for å få stilt diagnosen hofteleddsdisplasi på hunden sin enten hunden er ung eller gammel.

Det mange har hørt og det man vet om denne tilstanden er at hunden vil få varierende plager og symptomer alt etter hvor hardt rammet den er og hvilken grad av lidelsen den har utviklet.

Hofteleddsdisplasi er en tilstand i hofteleddet som karakteriseres av instabilitet.

Der er tre grader av tilstanden, mild grad, moderat grad og svær grad av hofteleddsdisplasi.

Røntgen bilder er diagnostisk bekreftende på tilstanden og er avgjørende vedrørende fastsettelse av graden av utviklet hofteleddsdisplasi hos hunden, mild, moderat eller svær grad.

Mekanismene for utvikling av instabilitet eller slark i hofteleddet er ofte genetisk bestemt og i tillegg påvirkes ofte tilstanden av miljøfakto-

rer og ytre påvirkninger.

Faktorer som her spiller en rolle kan være hundens størrelse, rase, hvor raskt den vokser som hvalp, hvilken type for den får, samt hvilken type aktivitet, trening og belastning den utsettes for samt varighet på aktivitet eller trening samt intensitetsgrad på trening. Hofteleddsdisplasi kan sees klinisk både når hunden er valp, når den er unghund og hos eldre hunder.

Symptomene som viser seg er ofte relatert til ADL funksjoner, grunnet aktivitetutløst smerte i en slarkete eller ustabil hofte. En vil se at hunden har smerte i forhold til vanlige aktiviteter som skritt, trav og galopp.

Halthet vil ofte vise seg i forhold til de tre gangartene og sekundære symptomer vil kunne opptre og vise seg som en inflammasjonstilstand i og rundt leddet grunnet den primære instabilitet-slark i hofteleddet som er utløsende årsak til sekundærreaksjonene i leddet og vevet omkring hofteleddet.

Det utvikles ofte en synovitt i leddet grunnet unormal stresspåkjenning på de vektbærende strukturer. (Hofteledd= hofteskål+ hofteleddskule+ bindestrukturer).

Der vil og kunne være hvilesmerter.

Rtg undersøkelse er en standardundersøkelsesprosedyre ofte som et samarbeid mellom veterinærer og Kennel Klubber.

Vanligvis taes disse rtg bilder etter at hunden har passert 1 års alder. Da vil en kunne lese av og bestemme graden av dysplasi.

Der er regler for og rutiner vedrørende å kunne få returnert hunder med utviklet (medfødt+utviklet) hofteleddsdisplasi, gjøre om kjøpet.

Muskulaturen i området rundt hofteleddet, dvs muskler som hører til hofteleddet og er med å være styrere av funksjon, bevegere og stabiliserere, vil ofte utvikle seg dårlig hos hvalpen og atrofiere hos unghunden samt hos den voksne hund grunnet smerte og redusert bruk-aktivitet i musklene. Dette gir funksjonelt sett i tillegg dårlig bløtvevsstøtte i og rundt leddet.

Dersom hunden har utviklet eller har en genetisk mild grad av dysplasi, vil muskulatur kunne normalisere seg kvalitetsmessig og også styrke utholdenhetsmessig hos unghunden og den voksne hund.

Mye vil avhenge av aktivitetsnivået og graden

av aktivitet ,trening ,hvordan man bruker hunden og hvordan den belastes.

Jeg nevnte tidligere i artikkelen at tilstanden hofteleddsdisplasi inndeles i tre hovedkategorier som bekreftes røntgenologisk vedrørende diagnostikk og kategoritilhørighet.

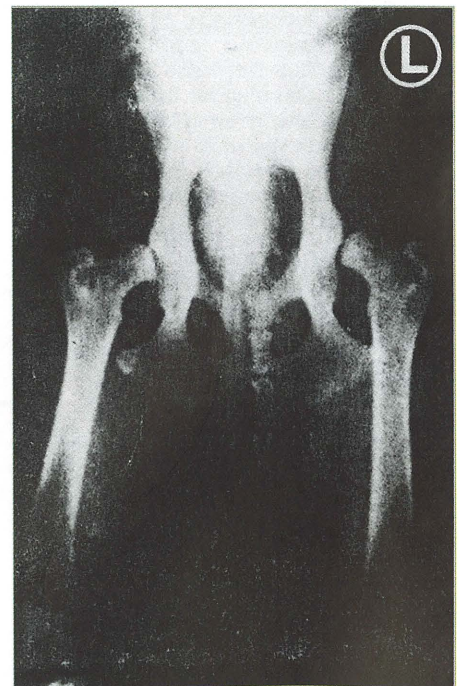
Nedenunder vil jeg beskrive kort de tre ulike kategorier:

Mild grad :

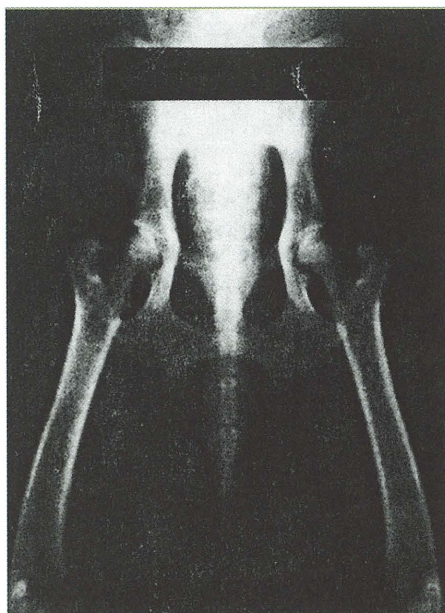
Viser minimal avflating av cranial acetabular kant med liten sublurasjon av femurhodet(40-50% av femurhodene er dekket) samt minimale sekundære forandringer.

Moderat grad:

Viser tydelig sublurasjon(20-40% av hodene er dekket) med grunn acetabulae(hofteskål) og varierende grad av periarticular ny ben dannelse.

Rtg. av 3., svær grad.
Alvorlig, svær grad av hofteleddsdisplasi.
Høyre femurhode er mye sublurasert og venstre femurhode er luxert.

Illustrasjoner vedlagt med rtg av grad 1, mild grad :

Ventro-dorsal røntgen. Femurhodene er lett sublurasert og der er avflating av de craniale kantene i hofteskålen.

Svær grad:

Stor sublaksjon, eller og luxerte ledd med flate deformerte femurhoder. (hofteleddshoder).

Hva gjør man behandlingsmessig dersom man får diagnostisert denne tilstanden på hunden, familiens firbeinte medlem?

1. konservativ behandling av hofteleddsdysplasi (ikke kirurgi)
2. veterinær
3. fysioterapi
4. alternativ medisin

1. kirurgisk behandling av hofteleddsdysplasi
2. veterinær (post-opr)
3. fysioterapi (post-opr)
4. alternativ medisin (post-opr)

Konservativ behandling hofteleddsdysplasi

Kildereferanser sier at av hunder som får stillt diagnosen hofteleddsdysplasi der halthet opptrer i hvalpestadiet vil ca 75% av halte hunder bli normal igjen ved 12-15 mndts alder ved hjelp av konservativ behandling. (Johnston 1992, Barr et al 1987).

Det refererer seg til kun mild grad av medfødt hofteleddsdysplasi.

Veterinæren kontrollerer vekt, vekst samt aktivitetsgrad og antiinflammatoriske midler kan eventuelt gies.

Fysioterapimetoder mtp smertedemping, spenningsdemping samt vevsstimulering og vevsregenerering kan være indusert.

Veiledning vedrørende avpasset aktivitetsnivå samt hjelp til stabiliserende trening-øvelser for muskulatur rundt hofteledd er nyttig.

Trening i basseng hvor leddet ikke belastes med vektbæring benyttes mye i utlandet og de land der fysioterapi har en forankring vedrørende behandling av dyr.

Kosttilskudd som fettsyrer, antioksydanter og glucosamine vil kunne være indusert til disse tilstandene som affiserer både ledd og muskulatur samt annet vev omkring leddet.

Når det gjelder eldre hunder vedrørende konservativ behandling, blir vektkontroll, diett, avpassing aktivitet til tilstand, samt bruk av antiinflammatoriske midler dersom nødvendig, viktige veterinærvalg.

Fysioterapibehandling som over nevnt vil kunne appliseres her også.

Alternative metoder kan forsøkes, som akupunkturbehandling og innsetting av gullnåler permanent som jeg vet noen veterinærer benytter.

Kirurgisk behandling- hofteleddsdysplasi

Der er ulike operative, kirurgiske teknikker veterinærene kan gjøre bruk av for å smertedempe, stabilisere og gjøre hofteleddet mer mekanisk-anatomisk korrekt slik at man forebygger videreutvikling av en dysplasi tilstand i hundens hofte.

Disse operasjoner vil være indisert i tidlig fase av oppdaget dysplasi og tidlig alder hos hunden.

For å nevne noen metoder, kan det være pectineal reseksjon, korrigerende osteotomi eller arthroplastikk teknikker.

Smertelindring, øke leddkongruens og leddstabilitet er nøkkelordene her.

Der vil ofte være behov for en postoperativ rehabiliteringsfase hvor hunden og hundeeier får hjelp hos veterinær, fysioterapeut samt eventuelt andre alternativt behandlere i kombinasjon.

I USA vet jeg at flere veterinærer nå injiserer en relativt stor dose med glucosamin inn i leddet rett etter kirurgiske inngrep.

Glucosamin kan man også siden tilføre i hundens mat i den postoperative fasen.

Å gå i detalj vedrørende postoperativt forløp vil bli for omfattende her i denne artikkelen.

Kan hunden brukes til jakt, kan den trenes, kan den være et familiemedlem?

Jeg tror det er mulig å både trene og jakte med en hund som har fått stillt diagnosen hofteleddsdysplasi. Familiemedlem kan den også være.

Det avhenger selvsagt av hvilken grad av hofteleddsdysplasi som er røntgenologisk bekreftet. Milde grader vil kunne tåle aktivitet og trening dersom man er forsiktig og tilpasser dette til hundens tålegrense.

Man må trene med måte, forsiktig og ikke utsette den for de største påkjenninger og aktiviteter.

Man må lære seg hunden å kjenne og lære seg å lese kroppslige reaksjoner og være var

Send gjerne inn dine spørsmål til fysioterapeuten angående din hund - så vil de bli besvart her i neste nummer av Fuglehunden!

Sendes Fuglehundens redaksjon, Holmenkollveien 85, 0784 Oslo

Eller mailes direkte til fysioterapeuten.

på symptomer som hunden måtte vise underveis eller etter aktivitet.

En hund som har alvorlig eller svær grad av hofteleddsdysplasi vil ikke kunne fungere i forhold til jakt og trening til det vil påkjenningene på hofteleddene være for stor.

Den kan være et familiemedlem som kan ha det relativt bra lenge dersom man klarer å balansere tilstanden, avpasse aktivitet og i samarbeid med både veterinær og behandlere finner ut akkurat hva denne hunden trenger for å være mest mulig smertefri og symptomfri i hverdagen.

Det vil etter min mening være viktig å få diagnostisert og stadfestet grad av hofteleddsdysplasi slik at man ikke utsetter hunden for påkjenninger og påvirkninger den ikke tåler. Det er videre viktig å forsøke å få dempet symptomene rundt tilstanden dens mest mulig, slik at den får et bra liv.

Med dette håper jeg at jeg har klart å belyse problemstillingen hofteleddsdysplasi slik at man som hundeeier kan være med å påvirke samt også treffe de rette valg i forhold til at hunden har fått en diagnose som ofte vil få konsekvenser i forhold til dagliglivets aktiviteter, trening og jakt.

God jakt-God trening.

Med vennlig jakthundhilsen

Åse Birkhaug

Fysioterapeut

Spesialist allmennfysioterapi

E-mail: aase.dog.fysioterapi@2i.net

Haltingen forsvant

God erfaring med kosttilskuddet Glucosamin

Mitt forhold til alternativ medisin og ulike kvakksalvere har vært nokså kjølig. Jeg ble grundig lurt av en heksedoktor for mange år siden, og det satt i. Heldigvis ble man rundere i kantene og mer åpen i sinnet med årene; nå tenker jeg at det spiller mindre rolle hvordan folk eller dyr behandles, hovedsaken er at det fungerer.

Min nå ti år gamle Gordonsetterrispe begynte å halte i perioder på to – tre uker for ca 5 år siden. Så kunne det gå et halvt eller trekvart år uten symptomer, så kom en ny halterunde. Slik har det fortsatt. Jakten og sledeturer gikk greit uten plager i det hele tatt, haltingen oppstod uten forståelig sammenheng, gjerne midt på sommeren i rolige perioder. For tre år siden ble hun røntget, men ingen ting var galt på bildene.

I vinter utviklet haltingen seg, den ble uten tvil permanent og stadig verre. Etter tre måneder med halting ble hun nå røntget på nytt, men alt var ok på bildene. Den eneste måten å finne ut av problemet eksakt, var å åpne hunden – noe som ikke hadde så mye for seg i flg. veterinær-

ren. I stedet ble det anbefalt smertestillende – Rimadyl – for resten av levetiden. Hunden fikk en kur med dette, uten noen effekt. Jeg kunne nok ha øket doseringen, men tanken på å måtte dope henne ned for resten av tiden var lite fristende.

Turen gikk så til Are Thoresen i Sandefjord. Han er fullgod veterinær, i tillegg driver han med alternativ medisin og som homøopat – både for folk og dyr. Han konstaterte temmelig raskt at hunden hadde reumatiske plager. Bikkja fikk en enkel akupunkturbehandling i poten og så det magiske hvite pulveret – Glucosamin. Dette skal du gi et halvt gram av pr dag, og komme igjen om en måned, da er problemene borte sa han. Du skal ha takk tenkte jeg, men ok, vi prøver. Etter tre uker forsvant haltingen, og hunden er som ny, myk og fin igjen. Pulveret kostet 200 kroner, og det rekker til et halvt år – Thoresen tar selv inn dette og selger det uten fordyrende mellomledd.

Interesserte bør lese artikkelen til Åse Birkhaug

i Fuglehunden nr 3 – 2002. Are Thoresen kunne opplyse at den seneste forskningen viser at effekten er best ved ren behandling med Glucosamin, altså ikke i kombinasjon med andre preparat.

Min historie handler om ett tilfelle, og jeg legger ikke mer i dette enn det som er skrevet her.

Men det er jo en alvorlig tankevekker når vel etablerte veterinærer ikke engang nevner disse mulighetene, en annen sa rett ut at Glucosamin ikke kan ha noen beviselig effekt. Artikkelen til Åse Birkhaug sier noe helt annet.

Lojaliteten overfor skolemedisinen og legemiddelindustrien, innenfor veterinær og legestanden, grenser til det stupide om vel prøvde naturmedisiner/kosttilskudd avvises eller forties. At de ikke har hørt om det, tror jeg lite på. Folk både tenker og undersøker selv. Før var jeg litt i tvil om det var pengene som styrte disse geskjeftene, nå er jeg ikke riktig sikker lenger...

Peter Lindell
Sandefjord